

Mr. F. van Horzen

Verliesverrekening in de Vennootschapsbelasting

Vijfde druk

 Wolters Kluwer

Deventer – 2026

VOORWOORD

Voorwoord bij de eerste druk

In september 2006 is uitvoerig stilgestaan bij de gebeurtenissen van 11 september 2001. Zelf voorzie ik maatschappelijke gebeurtenissen graag van een fiscaal tintje. Zo bestaat er volgens mij een directe samenhang tussen het voornemen van president John F. Kennedy om de oil depletion allowance, een fiscale faciliteit voor oliemaatschappijen, af te schaffen en de moordaanslag op 22 november 1963. Het aftreden van president Richard M. Nixon in augustus 1974 is mijns inziens mede het gevolg van het feit dat bekend was geworden dat hij ten onrechte giftenaftrek had geclaimd voor de overdracht van zijn archieven aan de naar hem vernoemde bibliotheek.

Bij de beelden van de instortende Twin Towers denk ik aan de afschrijving op vliegtuigen en gebouwen, toepassing van de herinvesteringsreserve en de heffing van successierecht. De opmerkingen van voormalig minister P.H. Donner over de invoering van de sharia in Nederland doen mij denken aan het fiscale vestigingsklimaat in verband met het renteverbod.

Gelukkig ben ik niet de enige die onder deze vorm van beroepsdeformatie gebukt gaat.

De in de Wet werken aan winst opgenomen beperking van de termijnen van verliesverrekening inspireerde een lid van de Tweede Kamer tot het stellen van de vraag of deze maatregel niet ten laste zou gaan van ondernemingen die als gevolg van een terroristische aanslag een omvangrijk eenmalig verlies lijden.

Deze brochure heeft als onderwerp ‘Verliesverrekening in de vennootschapsbelasting’.

Het manuscript voor deze brochure is afgesloten op 1 oktober 2006. Met ontwikkelingen in jurisprudentie, wetgeving en maatschappelijke gebeurtenissen van na die datum kon slechts sporadisch rekening worden gehouden.

Bussum, september 2006

Voorwoord bij de tweede herziene druk

De economische ontwikkelingen na 2006 kunnen treffend worden omschreven met een citaat uit de in 1935 verschenen roman *Pardon wird nicht gegeben* van Alfred Döblin:

“Man hörte von Aktienkursen und ihren angeblich katastrophalen Senkungen, ja Stürzen, der und jener hätte Millionen verloren, es sei irgendwo ein ungeheuer Schwindel aufgedeckt, wobei von phantastischen Zahlen gesprochen wurde, so dass dem einfachen Lohn- und Gehaltsempfänger die Haare zu Berge stiegen.”

De kredietcrisis heeft de wetgever gedwongen de onder de Wet werken aan winst ingekorte termijn van de terugwenteling van verliezen weer tijdelijk te verruimen.

Minister Zalm, die de rol van Staatssecretaris van Financiën had overgenomen van de naar het bankwezen vertrokken heer Wijn, had tijdens de behandeling van de Wet werken aan winst nog opgemerkt dat hij zich geen reële situaties voor kon stellen waarbij een ondernemer er niet in zou kunnen slagen om binnen negen jaar een geleden verlies goed te maken. De heer Zalm is inmiddels werkzaam als CEO bij een bank (zijn tweede bankfunctie alweer), waar ook de heer Wijn werkzaam is. Als ondernemer kan de heer Zalm nu laten zien wat hij bij de kamerbehandeling bedoelde.

Het belangrijkste arrest dat sedert de vorige druk is verschenen is het arrest van het HvJ EU inzake X Holding. Met dat arrest lijkt een einde te zijn gekomen aan de discussie over de vraag of Nederland een grensoverschrijdende fiscale eenheid moet toestaan.

Het manuscript voor deze brochure is afgesloten op 1 maart 2010. Met ontwikkelingen in jurisprudentie, wetgeving en maatschappelijke gebeurtenissen van na die datum kon slechts sporadisch rekening worden gehouden.

Bussum, maart 2010

Voorwoord bij de derde herziene druk

Het algemene gevoel is dat we bezig zijn de financiële en economische crisis achter ons te laten. De dagelijkse fiscale praktijk staat evenwel nog vaak in het teken van de gevolgen van die crisis. Dan doel ik met name op maatregelen die erop gericht zijn om verliesverdamping tegen te gaan, respectievelijk op maatregelen gericht op verliesverjonging. Ingrijpende wettelijke maatregelen betreffen met name de aanpassing van art. 20a lid 1 Wet VPB 1969, gericht tegen een leemte die in art. 20a zat, een leemte waarvan volgens de wetgever in toenemende mate gebruik werd gemaakt. Na de wetwijziging verscheen een geruchtmakende uitspraak van Rechtbank Noord-Holland waar een poging om gebruik te maken van deze leemte stukliep op het wapen van fraus legis.

De introductie van de objectvrijstelling heeft de mogelijkheid om buitenlandse ondernemingsverliezen af te zetten tegen de Nederlandse belastbare winst aanzienlijk ingeperkt. Dat heeft ook zijn weerslag gehad op de omvang van deze brochure.

Het manuscript voor de brochure is afgesloten op 15 april 2014. Met ontwikkelingen in jurisprudentie, wetgeving en maatschappelijke gebeurtenissen van na die datum kon slechts sporadisch rekening worden gehouden.

Bussum, april 2014

Voorwoord bij de vierde geheel herziene druk

De termijn van voorwaartse verliesverrekening is voor boekjaren aanvangend op of na 1 januari 2019 ingekort tot zes jaar, zulks ter financiering van een voorgenomen verlaging van het tarief vennootschapsbelasting. Voorts is art. 20 lid 4 Wet VPB 1969, de regeling voor houdster- en financieringsverliezen, afgeschaft voor boekjaren aanvangend op of na 1 januari 2019, zij het dat de regeling van toepassing blijft op houdster- en financieringsverliezen van eerdere boekjaren.

Ingrijpend is ook de aanpassing van de regeling van art. 20a op fiscale eenheden met ingang van 1 januari 2018 krachtens de Wet spoedreparatie fiscale eenheid.

Het manuscript is afgesloten op 1 december 2019. Met ontwikkelingen in jurisprudentie, wetgeving en maatschappelijke gebeurtenissen van na die datum kon slechts beperkt rekening worden gehouden.

Bussum, december 2019

Voorwoord bij de vijfde druk

Met ingang van 2022 zijn krachtens het Belastingplan 2021 de termijnen van verliesverrekening wederom aangepast. Voortaan zijn verliezen onbeperkt in de tijd voorwaarts verrekenbaar. De termijn van achterwaartse verliesverrekening is gehandhaafd op één jaar. De onbeperkte voorwaartse verliesverrekening geldt ook voor verliezen die zijn geleden in boekjaren aangevangen op of na 1 januari 2013 en die per ultimo 2021 nog niet waren verrekend. De systematiek van verliesverrekening is ook aangepast. Onder het nieuwe systeem van verliesverrekening kan van de winst in een winstjaar slechts € 1.000.000 en 50% van het meerdere worden benut voor verliesverrekening. Deze nieuwe systematiek van verliesverrekening heeft ook geleid tot aanpassing van de kwijscheldingswinstvrijstelling.

Het manuscript is afgesloten op 1 april 2026. Met ontwikkelingen in jurisprudentie, wetgeving en maatschappelijke gebeurtenissen van na die datum kon slechts beperkt rekening worden gehouden.

Bussum, april 2026

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / V

HOOFDSTUK 1

Inleiding / 1

HOOFDSTUK 2

De identificatie van de verliezer en het verlies / 3

- 2.1 De verliezers / 3
- 2.2 Het belastingobject / 3
- 2.3 De opbouw van het belastbare bedrag / 4
- 2.4 Het verlies voor rekening en risico van de belastingplichtige / 6
 - 2.4.1 Geruisloze inbreng IB-onderneming / 7
 - 2.4.2 Geruisloze bedrijfsfusie art. 14 Wet VPB 1969 / 8
 - 2.4.3 Geruisloze (af)splitsing art. 14a Wet VPB 1969 / 10
 - 2.4.4 Geruisloze juridische fusie art. 14b Wet VPB 1969 / 12
 - 2.4.5 Bijzonderheden bij voeging in een fiscale eenheid in de loop van een jaar / 13
 - 2.4.6 Participeren in andermans onderneming: toegang tot andermans verlies? / 14
 - 2.4.7 Fiscale verliesplanning / 18

HOOFDSTUK 3

De gevolgen van een verlies / 23

HOOFDSTUK 4

Termijnen van verliesverrekening / 29

- 4.1 Algemeen / 29
- 4.2 Belastingplan 2021 / 30
 - 4.2.1 Systematiek van verliesverrekening / 30
 - 4.2.2 Overige gevolgen van de nieuwe verliesverrekeningsystematiek / 33

HOOFDSTUK 5

Techniek en formaliteiten van de verliesverrekening / 35

- 5.1 Techniek van verrekening / 35
- 5.2 Vaststelling van het verlies / 35

- 5.3 Verrekening van het verlies / 39
 - 5.3.1 Terugwenteling van het verlies / 39
 - 5.3.2 Voortwenteling van het verlies / 41
 - 5.3.3 Mededeling nog te verrekenen verliezen / 42
 - 5.3.4 Ambtshalve verliesverrekening / 43
 - 5.3.5 Belastingrente / 43

HOOFDSTUK 6

Verliesverrekening voor specifieke soorten belastingplichtigen / 45

- 6.1 Fiscale beleggingsinstellingen / 45
- 6.2 Vrijgestelde beleggingsinstellingen / 46
- 6.3 Culturele instellingen / 47
- 6.4 Stichtingen en verenigingen met beperkt winstgevende ondernemingsactiviteiten / 48

HOOFDSTUK 7

Verliesverrekening voor houdster- en financieringsvennootschappen / 51

- 7.1 Inhoud en achtergrond van de bepaling / 51
- 7.2 Vervallen van de bepaling krachtens de Wet bedrijfsleven 2019 / 51
- 7.3 Wat is een houdster- of financieringsvennootschap? / 52
- 7.4 Werkzaamhedentoets / 52
- 7.5 Periodes van inactiviteit in een jaar / 54
- 7.6 Verliezen als bedoeld in art. 20 lid 4 (oud) / 55
- 7.7 Verrekening van verliezen als bedoeld in art. 20 lid 4 (oud) / 56
 - 7.7.1 Houdsterwinsten / 57
 - 7.7.2 Financieringswinsten / 58
 - 7.7.3 Kwijtschelding / 59
- 7.8 Tegenbewijs / 60
- 7.9 Wisselende kwalificaties van de werkzaamheden van de belastingplichtige en verliesverrekening / 60
- 7.10 Houdster- en financieringsvennootschappen en fiscale eenheid / 61
- 7.11 Houdster- en financieringsvennootschappen en de per-elementbenadering / 62
- 7.12 Bedrijfsfusie, (af)splitsing en juridische fusie / 63

HOOFDSTUK 8

Het tenietgaan van te verrekenen verliezen / 65

- 8.1 Algemeen / 65
- 8.2 Kwijtschelding en verliesverrekening / 68
 - 8.2.1 Algemeen / 68
 - 8.2.2 Kwijtschelding en fiscale eenheid / 70
 - 8.2.2.1 Kwijtschelding tijdens bestaan fiscale eenheid (art. 15ac lid 2 eerste volzin) / 70
 - 8.2.2.2 Kwijtschelding na ontvoeging uit fiscale eenheid (art. 8 lid 16) / 73
 - 8.2.2.3 Kwijtschelding en dubbele verliesverrekening (art. 15ac lid 7 jo. lid 2) / 75
 - 8.2.3 Kwijtschelding na juridische fusie of zuivere splitsing / 76

HOOFDSTUK 9

De handel in verliesvennootschappen / 79

- 9.1 Algemeen / 79
- 9.2 Art. 20 lid 5 (oud) Wet VPB 1969 / 80
- 9.3 Art. 20a: de maatregel tegen de handel in verliesvennootschappen / 81
 - 9.3.1 Inleiding / 81
 - 9.3.2 De systematiek van art. 20a / 83
 - 9.3.2.1 Algemeen / 83
 - 9.3.2.2 Het meten van een belangenwijziging / 84
 - 9.3.3 Het uiteindelijke belangcriterium / 90
 - 9.3.3.1 Belang / 90
 - 9.3.3.2 Wijzigingen die buiten beschouwing kunnen worden gelaten bij de meting van de wijziging van het uiteindelijke belang / 93
 - 9.3.4 Op welke verliezen ziet art. 20a? / 101
 - 9.3.5 Het gevolg als in een jaar sprake is van een belangenwijziging in belangrijke mate als bedoeld in art. 20a lid 1: toepassing van de 'knip' in dat jaar / 102
 - 9.3.6 De vervolgbehandeling van de verliezen na een belangenwijziging in belangrijke mate: de toepassing van art. 20a lid 4 / 108
 - 9.3.6.1 Algemeen / 108
 - 9.3.6.2 Beleggingsjaar als bedoeld in art. 20a lid 4 aanhef / 109
 - 9.3.6.3 Ficties inzake beleggen: art. 20a lid 8 / 112
 - 9.3.6.4 De inkrimpingstoets (art. 20a lid 4 onderdelen a en b) / 113
 - 9.3.7 Verliesverrekening als geen sprake is van een besmette inkrimping of een voornemen daartoe / 118
 - 9.3.8 Verliesverrekening als wel sprake is geweest van een besmette inkrimping of een voornemen daartoe / 119
 - 9.3.9 Toch verliesverrekening: herwaardering bezittingen of vrijval herinvesteringsreserve (art. 20a lid 12) / 122
- 9.4 Belangenwijziging en terugwenteling van verliezen (art. 20a lid 9) / 123
- 9.5 Op verzoek zekerheid / 125
- 9.6 Art. 20a en fiscale eenheid / 125
 - 9.6.1 Algemeen / 125
 - 9.6.2 De inhoud van de Wet spoedreparatie fiscale eenheid / 126
 - 9.6.3 Inwerkingtreding Wet spoedreparatie fiscale eenheid / 128
 - 9.6.4 Het oudste verliesjaar voor toepassing van art. 20a lid 1 / 129
 - 9.6.5 Art. 20a toepassen als ware er geen fiscale eenheid: het toerekenen van verliezen / 130
 - 9.6.6 Verliezen van inmiddels vervreemde, geliquideerde, gefuseerde of zuiver gesplitste fiscale-eenheidsmaatschappijen / 136
 - 9.6.7 Toepassing van de 'knip' van art. 20a lid 1 / 137
 - 9.6.8 Toepassing van art. 20a lid 2 en lid 3 / 139
 - 9.6.9 Het toepassen van de toetsen van art. 20a lid 4 Wet VPB 1969 / 139
 - 9.6.9.1 De beleggingstoets (art. 20a lid 4 aanhef) / 139
 - 9.6.9.2 De inkrimpingstoets (art. 20a lid 4 onderdelen a en b) / 140
 - 9.6.9.3 Het vervolg na toepassing van de toetsen van art. 20a lid 4 / 142

- 9.6.10 Achterwaartse verliesverrekening: art. 20a lid 9 / 147
- 9.6.11 Art. 20a lid 10 / 148
- 9.6.12 Voeging, ontvoeging en art. 20a / 148
 - 9.6.12.1 Voeging / 148
 - 9.6.12.2 Ontvoeging / 150
- 9.6.13 Art. 20a en buitenlands belastingplichtige fiscale-eenheidsmaatschappij / 151

HOOFDSTUK 10

Verliesverrekening bij herstructureringen / 153

- 10.1 Bedrijfsfusie en verliesverrekening / 153
- 10.2 (Af)splitsing en verliesverrekening / 156
 - 10.2.1 Afsplitsing / 157
 - 10.2.2 Zuivere splitsing / 160
 - 10.2.2.1 Algemeen / 160
 - 10.2.2.2 Verliezen verkrijgende entiteit bij gefaciliteerde splitsing / 161
 - 10.2.2.3 Verliezen verdwijnende entiteit bij gefaciliteerde splitsing / 161
 - 10.2.2.4 Verliesverrekening na de splitsing / 162
- 10.3 Juridische fusie en verliesverrekening / 164
 - 10.3.1 Algemeen / 164
 - 10.3.2 Verliezen verkrijgende entiteit bij gefaciliteerde juridische fusie / 165
 - 10.3.3 Verliezen verdwijnende entiteit bij gefaciliteerde juridische fusie / 165
 - 10.3.4 Verliesverrekening na de gefaciliteerde juridische fusie / 165
- 10.4 Fiscale eenheid en verliesverrekening / 168
 - 10.4.1 Algemeen / 168
 - 10.4.2 Invloed van voeging op bestaande verliezen / 168
 - 10.4.3 Maatregelen tegen import van latente verliezen / 169
 - 10.4.4 Verrekening van voorvoegingsverliezen / 169
 - 10.4.4.1 Algemeen / 169
 - 10.4.4.2 Toerekening van winsten / 170
 - 10.4.4.3 Verrekening voorvoegingsverlies na winsttoerekening / 174
 - 10.4.5 Achterwaartse verliesverrekening na voeging / 180
 - 10.4.6 Verrekening van voorvoegingsverliezen en juridische fusie, splitsing of liquidatie binnen de fiscale eenheid / 181
 - 10.4.7 Verliesverrekening en ontvoeging / 184

HOOFDSTUK 11

Omzetting van rechtspersonen en verliesverrekening / 191

HOOFDSTUK 12

Import van buiten Nederland geleden verliezen(?) / 193

Trefwoordenregister / 199

HOOFDSTUK 1

Inleiding

De verliesverrekening in de vennootschapsbelasting is een onderwerp dat als gevolg van het optreden van de wetgever bij voortduring in het brandpunt van de fiscale belangstelling blijft staan. Daarbij speelt de verliesverrekening doorgaans een rol van betekenis in een verhaal dat is gewijd aan het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat.

Zo werd met ingang van 1995 in het kader van de verbetering van dat vestigingsklimaat de termijn van de voorwaartse verliesverrekening aanzienlijk uitgebreid.

In het kader van hetzelfde vestigingsklimaat heeft de wetgever met ingang van 1 januari 2007 de termijnen van verliesverrekening ingeperkt. Echter, genoodzaakt door de daarna opgetreden economische crisis werden voor de jaren 2009, 2010 en 2011 de termijnen van verliesverrekening weer tijdelijk aangepast. In het regeerakkoord van 10 oktober 2017 was als beleidsvoornemen opgenomen om de termijn van voorwaartse verrekening van verliezen van negen jaar in te korten naar zes jaar, een voornemen dat kracht van wet heeft gekregen voor boekjaren aanvangend op of na 1 januari 2019. Met ingang van 2022 is de termijn van voorwaartse verliesverrekening onbeperkt in de tijd geworden. Dat geldt ook voor verliezen geleden in een boekjaar dat is aangevangen op of na 2013 die per ultimo 2021 nog niet waren verrekend of anderszins waren komen te vervallen. Als keerzijde van de onbeperkte voortwentelingstermijn geldt dat de winst uit een winstjaar niet volledig kan worden aangewend om verliezen te verrekenen. Dit laatste heeft er weer toe geleid dat de regeling met betrekking tot kwijtscheldingswinsten moest worden aangepast. Of met de wijziging in de verliesverrekeningstermijnen per 2022 een eind is gekomen aan het zwalkende beleid van de wetgever met betrekking tot de termijnen van verliesverrekening kan worden betwijfeld.

Bij een belangenwijziging in een lichaam moet steeds rekening worden gehouden met de bepaling die is gericht tegen de handel in zogenoemde verliesvennootschappen, art. 20a Wet VPB 1969, een op zich al ingewikkelde bepaling die in fiscale-eenheidssituaties extra hoofdbreken oplevert als gevolg van de wijzigingen die zijn doorgevoerd krachtens de Wet spoedreparatie fiscale eenheid.

In deze brochure zullen aan de orde komen de inhoudelijke en de formele aspecten van verliesverrekening. Vervolgens zal worden ingegaan op de omstandigheden waaronder het recht op verliesverrekening wordt beperkt of zelfs geheel verloren gaat.

Verder zal worden ingegaan op de gevolgen van herstructurerings in het kader van een bedrijfsfusie, een juridische fusie, een juridische (af)splitsing, het aangaan van een fiscale eenheid of het wijzigen van de rechtsvorm van de belastingplichtige op de verrekenbare verliezen van de betrokken belastingplichtige(n).

De per 2019 vervallen bepaling inzake de verrekening van verliezen van houdster- en financieringsvennootschappen (het oude art. 20 lid 4 en 5 Wet VPB 1969) wordt nog wel behandeld, omdat deze bepaling in de praktijk relevant blijft voor verliezen geleden in boekjaren die zijn aangevangen vóór 1 januari 2019 als gevolg van het overgangsrecht dat is opgenomen in art. 34i Wet VPB 1969. Als gevolg van het feit dat verliezen geleden met ingang van het boekjaar 2013 onbeperkt voorwaarts verrekenbaar zijn geworden, is ook het leven van de regeling inzake houdster- en financieringsverliezen verder opgerekt.

HOOFDSTUK 2

De identificatie van de verliezer en het verlies

2.1 De verliezers

De Wet VPB 1969 vangt aan met de constatering dat onder de naam ‘vennootschapsbelasting’ een directe belasting wordt geheven van de lichamen vermeld in art. 2 en art. 3 Wet VPB 1969.

Lezing van art. 2 en 3 maakt duidelijk dat de wetgever een afgebakende omschrijving heeft gegeven aan de hand waarvan bepaald kan worden of sprake is van een lichaam als bedoeld in art. 1 Wet VPB 1969. Uit deze artikelen blijkt dat niet alleen rechtspersonen als subject van de vennootschapsbelasting kunnen kwalificeren, maar ook sommige samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden kunnen volgens de wetgever in het maatschappelijke verkeer, en daarmee ook voor toepassing van de vennootschapsbelasting, als voldoende zelfstandig worden aangemerkt ten opzichte van degenen die aanspraak hebben op het vermogen van het lichaam om als subject van belastingheffing te fungeren.

Uit art. 2 en art. 3 blijkt dat de Wet VPB 1969 zowel binnenlandse als buitenlandse belastingplichtigen kent. Het onderscheid tussen binnenlandse en buitenlandse belastingplichtigen is van belang voor het belastingobject als zodanig en de omvang van het belastingobject. Het belastingobject en de omvang daarvan verschillen namelijk naargelang een lichaam binnenlands of buitenlands belastingplichtig is.

Lichamen die een vestigingsplaats in Nederland hebben of geacht worden een dergelijke vestigingsplaats te hebben (zie art. 2 lid 5 Wet VPB 1969) zijn binnenlands belastingplichtig. Een omgekeerd hybride lichaam als bedoeld in art. 2 lid 11 Wet VPB 1969 dat is aangegaan naar Nederlands recht wordt op grond van art. 2 lid 3 Wet VPB 1969 aangemerkt als binnenlands belastingplichtige.

2.2 Het belastingobject

Het belastingobject bij een binnenlands belastingplichtig lichaam vormt de door dat lichaam genoten winst uit onderneming. Of die onderneming in Nederland of elders is gelegen, is voor de bepaling van de omvang van het heffingsobject van een binnenlandse belastingplichtige in het algemeen niet relevant. Wel kan de herkomst van de winst relevant zijn voor de bepaling van de omvang van de uiteindelijke druk aan Nederlandse vennootschapsbelasting op de door het lichaam behaalde winst.

Voor bepaalde groepen binnenlandse belastingplichtige lichamen is de omschrijving van het belastingobject als winst uit onderneming doorgaans inhoudsloos.

Sommige subjecten worden namelijk geacht met hun gehele vermogen een onderneming te drijven (art. 2 lid 6 Wet VPB 1969), terwijl een fonds voor gemene rekening als onderneming wordt aangemerkt (art. 2 lid 4 Wet VPB 1969). Afbakeningsproblemen met betrekking tot het heffingsobject van binnenlands belastingplichtige lichamen ontstaan pas indien zij ook naar de maatstaven van een ander land door dat land als inwoner worden aangemerkt, en Nederland op basis van een met dat land gesloten verdrag ter voorkoming van dubbele belasting afstand moet doen van zijn recht op onbeperkte belastingplicht. Het betreffende belastingverdrag zal dan een nadere omschrijving van het aan Nederland toekomende belastingobject bevatten.

Voor een buitenlands lichaam bestaat het belastingobject uit Nederlands inkomen (art. 3 lid 1 slot Wet VPB 1969). Ook bij buitenlandse lichamen geldt dat een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting het Nederlandse heffingsrecht kan inperken.

Een nadere afbakening van het belastingobject is te vinden in art. 7 Wet VPB 1969 voor binnenlandse belastingplichtigen en in art. 17 Wet VPB 1969 voor buitenlandse belastingplichtigen.

Art. 7 Wet VPB 1969 maakt duidelijk dat voor binnenlandse belastingplichtigen de belasting wordt geheven naar het belastbare bedrag (art. 7 lid 1 Wet VPB 1969). Het belastbare bedrag is de in een jaar genoten belastbare winst, verminderd met de op de voet van hfdst. IV Wet VPB 1969 te verrekenen verliezen (art. 7 lid 2 Wet VPB 1969). Belastbare winst is de winst verminderd met de aftrekbare giften (art. 7 lid 3 Wet VPB 1969).

Het principe is derhalve dat jaarlijks de in dat jaar door het lichaam genoten winst en de belastbare winst van dat lichaam moeten worden bepaald.

Door de verwijzing in art. 7 Wet VPB 1969 naar hfdst. IV Wet VPB 1969 wordt men een belangrijke aanvulling op art. 7 gewaar. Het eerste artikel van dit hoofdstuk, art. 20 lid 1 Wet VPB 1969, bepaalt dat indien de berekening van de belastbare winst tot een negatief bedrag leidt, dit negatieve bedrag wordt aangemerkt als een verlies.

In art. 20 lid 2 Wet VPB 1969 en de daaropvolgende bepalingen tot en met art. 21a Wet VPB 1969 wordt vervolgens aangegeven op welke wijze moet worden omgegaan met dit verlies. Hoofdregeel is dat een dergelijk verlies kan worden verrekend met de belastbare winst van het voorafgaande jaar of de volgende jaren van het belastingplichtige lichaam. Dit wordt aangeduid als verliesverrekening.

2.3 De opbouw van het belastbare bedrag

Alvorens in te gaan op de nadere inhoud van de regeling van art. 20 e.v. Wet VPB 1969 (zie hoofdstuk 5) zal ik stilstaan bij een aantal aandachtspunten rond de opbouw van het belastbare bedrag in art. 7 lid 1-3 in combinatie met art. 20 lid 1 Wet VPB 1969.

Het is de vraag of de bepaling in art. 20 lid 1 Wet VPB 1969, waarin staat dat een negatieve (belastbare) winst wordt aangemerkt als een verlies, gevolgen heeft voor de omvang van het belastbare bedrag als bedoeld in art. 7 lid 2 Wet VPB 1969. Is in een dergelijk geval het belastbare bedrag negatief en gelijk aan het bedrag van het verlies of is het belastbare bedrag dan nihil? Deze vraagstelling lijkt academisch van aard, maar is wel relevant in het kader van het door de wetgever gecreëerde formele systeem van verliesverrekening.

Voor toepassing van de inkomstenbelasting is deze kwestie een aantal malen zijdelings aan de orde geweest onder het regime van de Wet IB 1964 (Wet Inkomstenbelasting 1964). Uit de jurisprudentie blijkt dat de Hoge Raad ervan uitgaat dat in een dergelijke situatie het belastbare bedrag negatief is.¹

P. den Boer, in zijn annotatie bij een arrest uit 1985, is het daar niet mee eens.² Als er sprake is van een verlies, komt men zijns inziens niet meer toe aan de vervolgberekening van het belastbare inkomen. Het belastbare inkomen is dan gelijk aan nihil en kan niet negatief zijn. Ik ben het eens met deze benadering, die ook volledig toepasbaar is in de sfeer van de vennootschapsbelasting. Door in art. 20 lid 1 Wet VPB 1969 de negatieve belastbare winst als verlies te bestempelen, is daarmee de vervolgberekening van het belastbare bedrag op basis van art. 7 niet meer relevant. Het belastbare bedrag is mijns inziens dan per definitie nihil, omdat het verlies in de sfeer van hfdst. IV Wet VPB 1969 een geheel eigen vervolgbehandeling krijgt toegewezen, los van het belastbare bedrag in het jaar van herkomst van het verlies. Als de wetgever nadrukkelijk zou hebben bepaald dat in een verliesjaar het belastbare bedrag nihil bedraagt, zou mijns inziens een groot deel van de verwarring die in de praktijk is ontstaan rond de te volgen formele weg in verliessituaties, achterwege zijn gebleven. Voor een uiteenzetting van deze problematiek verwijs ik naar hoofdstuk 5.

Toepassing van art. 7 lid 2 Wet VPB 1969 is mijns inziens dan ook alleen relevant, indien de belastbare winst positief is.

Met betrekking tot buitenlandse belastingplichtigen bepaalt art. 17 Wet VPB 1969 dat de belasting wordt geheven naar het belastbare Nederlandse bedrag.

Volgens art. 17 lid 2 Wet VPB 1969 bestaat het belastbare Nederlandse bedrag uit het in een jaar genoten Nederlandse inkomen verminderd met de op voet van hfdst. IV van de wet te verrekenen verliezen uit Nederlands inkomen. Wat onder Nederlands inkomen moet worden verstaan, is beschreven in art. 17 lid 3 onderdelen a, b en c Wet VPB 1969.

Genoemd worden de belastbare winst uit een in Nederland gedreven onderneming (nader aangevuld in art. 17a Wet VPB 1969), het belastbare inkomen uit een aanmerkelijk belang in de zin van hfdst. 4 Wet IB 2001 indien de belastingplichtige het aanmerkelijk belang houdt met als hoofddoel of een van de hoofddoelen om de heffing van inkomstenbelasting bij een ander te ontgaan en er sprake is van een kunstmatige constructie of transactie, alsmede de belastbare winst van bepaalde op Aruba, Curaçao of Sint Maarten gevestigde lichamen met een vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger op de BES-eilanden.

Indien de berekening van het Nederlandse inkomen leidt tot een negatief bedrag, wordt dat negatieve bedrag volgens art. 20 lid 1 Wet VPB 1969 aangemerkt als een verlies.

Anders dan voor toepassing van de inkomstenbelasting, is er geen boxbenadering voor het inkomen of het verlies uit een aanmerkelijk belang van een buitenlandse belastingplichtige. Desondanks doet zich een probleem voor indien een buitenlandse belastingplichtige een verlies heeft geleden uit aanmerkelijk belang als bedoeld in art. 17 lid 3 onderdeel b Wet VPB 1969. Voor de berekening van het belastbare inkomen uit een aanmerkelijk belang wordt in art. 18 lid 4 Wet VPB 1969 verwezen naar hfdst. 4 Wet IB 2001. Hfdst. 4 Wet IB 2001 kent een eigen regeling voor de verrekening van een verlies uit aanmerkelijk belang (Afdeling 4.10, art. 4.47 e.v. Wet IB

1 Zie o.a. HR 15 juli 1981, ECLI:NL:HR:1981:AW9788, *BNB* 1981/253.

2 HR 22 juli 1985, ECLI:NL:HR:1985:AW8221, *BNB* 1985/260.

2001). De vraag is of deze verliesverrekeningsregeling ook doorwerkt naar de regeling voor de buitenlandse belastingplicht in de Wet VPB 1969.³ Bevestigende beantwoording zou betekenen dat er voor de regeling van de buitenlandse belastingplicht in de vennootschapsbelasting in feite twee verliesverrekeningsregimes gelden: de regeling van art. 20 e.v. Wet VPB 1969 voor het negatieve Nederlandse inkomen, niet zijnde een verlies uit aanmerkelijk belang, en de regeling van Afdeling 4.10 Wet IB 2001 voor een verlies uit aanmerkelijk belang. Een verlies uit aanmerkelijk belang dat in het jaar waarin het verlies is geleden niet kan worden afgezet tegen positief Nederlands inkomen in dat jaar zou dan uitsluitend verrekend kunnen worden met het belastbare inkomen uit aanmerkelijk belang uit een voorafgaand jaar en de zes volgende jaren en niet van belang zijn voor de toepassing van art. 20 lid 2 Wet VPB 1969. Op grond van de wettekst zou dat de uitkomst moeten zijn, hoewel het de vraag is of de wetgever zich hiervan bewust is geweest. Overigens vermoed ik dat deze discussie meer van theoretische dan van praktische aard is. Afgezien van de regeling rond het aanmerkelijk belang maakt het voor wat betreft de inhoud van de verliesverrekeningsbepalingen van art. 20 e.v. Wet VPB 1969 niet uit of de belastingplichtige een binnenlandse of buitenlandse belastingplichtige is. Zo zijn de termijnen van de verliesverrekening gelijk.

Samenvattend: van een verlies in de zin van de Wet VPB 1969 is alleen sprake indien een subjectief belastingplichtig in Nederland gevestigd lichaam in een jaar negatieve winst behaalt of indien een buitenlandse belastingplichtige in een jaar een negatief Nederlands inkomen realiseert.

2.4 Het verlies voor rekening en risico van de belastingplichtige

In de regel zal het zo zijn dat de activiteiten door of namens de belastingplichtige zelf worden verricht en ook voor rekening en risico van de belastingplichtige komen.

Als de belastingplichtige de moeder van een fiscale eenheid als bedoeld in art. 15 Wet VPB 1969 is, hebben de door de andere onderdelen van de fiscale eenheid verrichte activiteiten en de daarmee behaalde resultaten rechtstreeks invloed op de omvang van de winst van de belastingplichtige.

Ook als activiteiten niet door of namens de belastingplichtige zelf worden verricht, maar wel voor rekening en risico van de belastingplichtige, komt het met de activiteiten behaalde resultaat voor fiscale doeleinden rechtstreeks toe aan de belastingplichtige.

Een voorbeeld daarvan is dat een onderneming door een belastingplichtige wordt verkregen, waarbij met de wederpartij wordt overeengekomen dat de met die onderneming behaalde resultaten al vanaf het tijdstip van het aangaan van de overeenkomst voorafgaand aan de levering van die onderneming, voor rekening en risico van de belastingplichtige zijn. Omdat het economisch belang bij de resultaten vanaf dat tijdstip de belastingplichtige aangaat, zullen die resultaten hem vanaf dat tijdstip fiscaal worden toegerekend. Uit een in 1997 gewezen arrest kan worden afgeleid dat het zelfs mogelijk is om een onderneming vanaf een eerder tijdstip dan het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst voor rekening en risico van de belastingplichtige te laten komen.⁴ De Hoge Raad overwoog dat weliswaar als uitgangspunt dient te gelden dat het tijdstip met ingang waarvan rekening dient te worden gehouden met de gevolgen van de overeenkomst, niet ligt vóór het tijdstip van het aangaan van de overeenkomst,

3 R.P.C. Cornelisse, 'Technisch aanmerkelijk belang (art. 17, lid 3, onderdeel b, Wet VPB 1969) en recente (voorgestelde) wettelijke aanpassingen', *NtFR* 2021/847.

4 HR 12 februari 1997, ECLI:NL:HR:1997:AA2098, *BNB* 1997/176.

doch dit lijdt volgens de Hoge Raad uitzondering, indien een overeengekomen terugwerkende kracht op zakelijke gronden berust.

Indien de partijen die de overeenkomst hebben gesloten niet gelieerd zijn, zal mijns inziens doorgaans niet aan de zakelijkheid van de overeengekomen terugwerkende kracht hoeven te worden getwijfeld. Wel is het de vraag of uit dit arrest mag worden afgeleid dat het belang bij de onderneming geacht kan worden de verkrijgende belastingplichtige aan te gaan vanaf dat eerdere tijdstip dan de datum waarop partijen de overeenkomst hebben gesloten, zodat die resultaten voor fiscale doeleinden bij de verkrijgende belastingplichtige moeten worden verantwoord en niet bij de overdragende partij. Naar mijn mening is dat niet het geval. De overdracht van de onderneming kan mijns inziens niet geacht worden eerder te hebben plaatsgevonden dan het tijdstip van het aangaan van de overeenkomst. Een afspraak over de vraag voor wiens rekening en risico de resultaten van vóór dat tijdstip zijn, heeft mijns inziens in beginsel slechts relevantie voor de bepaling van de omvang van de koopprijs van de onderneming.

Voor specifieke situaties is echter beleid geformuleerd waarin onder voorwaarden wordt toegestaan dat de terugwerkende kracht toch fiscaal kan worden gevolgd, met als resultaat dat winsten en verliezen te toerekenbaar zijn aan de periode voordat de afspraak werd gemaakt, rechtstreeks bij de verkrijger en niet bij de overdrager in aanmerking worden genomen. Het betreft de volgende situaties:

- de geruisloze inbreng van een IB-onderneming als bedoeld in art. 3.65 Wet IB 2001;
- de geruisloze bedrijfsfusie als bedoeld in art. 14 Wet VPB 1969;
- de geruisloze (af)splitsing als bedoeld in art. 14a Wet VPB 1969;
- de geruisloze juridische fusie als bedoeld in art. 14b Wet VPB 1969.

2.4.1 Geruisloze inbreng IB-onderneming

De staatssecretaris is op grond van een in 1953 gewezen arrest van mening dat het overgangstijdstip niet kan zijn gelegen vóór het tijdstip van het sluiten van de voorovereenkomst.⁵ Onder voorwaarden wordt echter terugwerkende kracht goedgekeurd.⁶ Mits er een voorovereenkomst wordt gesloten (of een intentieverklaring wordt opgesteld) en door de Belastingdienst te Heerlen is ontvangen binnen negen maanden na het laatste volledige boekjaar van de IB-ondernemer, wordt door de Belastingdienst op verzoek medewerking verleend aan omzetting met terugwerkende kracht per de eerste dag van het op het laatste volledige boekjaar van de overdrager volgende boekjaar. Terugwerkende kracht wordt echter niet verleend indien dat tot gevolg zou hebben dat een incidenteel fiscaal voordeel wordt behaald. De vennootschap waarin de IB-onderneming wordt ingebracht dient tot stand te komen binnen vijftien maanden na het overgangstijdstip, en de inbreng dient ook binnen die termijn te geschieden. Uitgaande van de situatie dat het boekjaar van de IB-ondernemer gelijk is aan het kalenderjaar kan derhalve binnen negen maanden na de aanvang van het nieuwe boekjaar worden bewerkstelligd dat de onderneming met ingang van 1 januari van dat jaar voor rekening en risico van een nieuw op te richten lichaam wordt gedreven, door aan alle door het besluit gestelde voorwaarden te voldoen. De bijzonderheid van de regeling ziet op het feit dat er terugwerkende kracht wordt toegestaan, waar de jurisprudentie die over de inbreng van een IB-onderneming gaat,

⁵ HR 4 november 1953, ECLI:NL:HR:1953:AY4077, BNB 1954/18.

⁶ Besluit van 24 oktober 2025, onderdeel 13.1.2, *Stcrt.* 2025, 37092, V-N 2025/51.4.

die mogelijkheid niet biedt. Voorts is bijzonder dat degene voor wiens rekening en risico de onderneming gedreven wordt, op het moment dat de activiteiten plaatsvinden, nog niet bestaat.

De goedkeuring wordt uitsluitend verleend in het kader van een geruisloze inbreng. Voor een ruisende inbreng ontbreekt goedkeurend beleid. Ik ben van mening dat aan het arrest HR *BNB* 1997/176 geen argumenten kunnen worden ontleend om terugwerkende kracht vergelijkbaar met die uit het besluit te bepleiten. Naar mijn mening bevat het arrest uit 1997 geen indicatie dat de Hoge Raad is teruggekomen op het arrest uit 1953.

Voor de vraag wanneer sprake is van een incidenteel fiscaal voordeel, is van belang een in 2015 door de Hoge Raad gewezen arrest.⁷ In dit arrest was sprake van een voorgenomen geruisloze inbreng met terugwerkende kracht waarbij in de periode voorafgaand aan de oprichting van de bv een eenmalige bate van € 1 miljoen werd genoten die, indien de terugwerkende kracht niet zou worden gehonoreerd, progressief in box 1 zou worden belast. Het hof had geoordeeld dat het te behalen onmiddellijke tariefvoordeel bij honorering van de terugwerkende kracht, als een incidenteel fiscaal voordeel kon worden aangemerkt. De Hoge Raad was het niet eens met deze benadering. Volgens de Hoge Raad is het tariefvoordeel bij een bepaalde omvang van de winst tussen enerzijds de IB/PVV over de winst uit onderneming en anderzijds de vennootschapsbelasting en (op termijn) de heffing van IB/PVV over de aanmerkelijkbelangwinst, bij omzetting van de onderneming in een besloten vennootschap, niet een incidenteel, maar een permanent voordeel. Aan het verlenen van terugwerkende kracht aan een geruisloos plaats te vinden inbreng van een onderneming in een besloten vennootschap is volgens de Hoge Raad onlosmakelijk verbonden het gevolg dat ook de in de periode van terugwerkende kracht uit die onderneming genoten winst wordt belast tegen het voor de vennootschapsbelasting geldende tarief, en op termijn met IB/PVV in het kader van het aanmerkelijkbelangregime. Het hiervoor bedoelde tariefvoordeel is dus ook verbonden aan de in die periode behaalde winst. De enkele omstandigheid dat in het onderhavige geval in 2007 vóór de intentieverklaring een hoge – incidentele – bate opkwam in het kader van de door belanghebbende uitgeoefende en door hem in de bv in te brengen onderneming en daardoor het tariefvoordeel in dat jaar groot was, maakt dat voordeel volgens de Hoge Raad niet een incidenteel fiscaal voordeel in de zin van het besluit.

Zoals hierna zal blijken, kan het vraagstuk van het incidentele fiscale voordeel zich ook voordoen, indien gedurende de periode die door de terugwerkende kracht wordt bestreken niet een bate wordt gerealiseerd, maar een verlies wordt geleden, dat als gevolg van de terugwerkende kracht kan worden verantwoord door een andere belastingplichtige dan de belastingplichtige die het verlies heeft geleden (zie paragraaf 2.4.3).

2.4.2 Geruisloze bedrijfsfusie art. 14 Wet VPB 1969

Net als bij de geruisloze inbreng van een IB-onderneming, neemt de staatssecretaris het standpunt in, onder verwijzing naar het arrest HR *BNB* 1954/18, dat het overgangstijdstip niet kan zijn gelegen vóór het tijdstip van het sluiten van de voorovereenkomst.

In het Bedrijfsfusiebesluit 2025 wordt echter terugwerkende kracht goedgekeurd in bepaalde situaties.⁸ Net als bij de regeling voor de geruisloze inbreng van een IB onderneming, ziet de goedkeuring op de situatie waar de inbreng plaatsvindt in een nieuw opgericht lichaam. Mits

⁷ HR 22 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1257, *BNB* 2015/144.

⁸ Besluit van 21 augustus 2025, onderdeel 4.1, *Stcrt.* 2025, 31429, V-N 2025/44.6.

een voorovereenkomst wordt gesloten (of een intentieverklaring wordt opgesteld) en aangekend verzonden aan de Belastingdienst te Heerlen binnen negen maanden na de aanvang van het boekjaar van de inbrenger, wordt door de Belastingdienst desgewenst medewerking verleend aan een inbreng met terugwerkende kracht per de aanvang van het boekjaar van de inbrenger waarin de voorovereenkomst is gesloten of de intentieverklaring is opgesteld. Terugwerkende kracht wordt echter niet verleend indien dat tot gevolg zou hebben dat een incidenteel fiscaal voordeel wordt behaald.

Het verkrijgende lichaam dient tot stand te komen binnen vijftien maanden na het overgangstijdstip en de inbreng dient ook binnen die termijn te geschieden. Het eerste boekjaar van de verkrijger mag feitelijk de resultaten van niet meer dan 24 maanden omvatten.

Uitgaande van de situatie dat het boekjaar van de inbrenger gelijk is aan het kalenderjaar, kan derhalve binnen negen maanden na de aanvang van het nieuwe kalenderjaar worden bewerkstelligd dat de onderneming met ingang van 1 januari van dat jaar voor rekening en risico van een nieuw op te richten lichaam wordt gedreven, door aan alle door het besluit gestelde voorwaarden te voldoen.

Een additionele voorwaarde om gebruik te kunnen maken van de terugwerkende kracht is dat de bedrijfsfusie fiscaal geruisloos plaatsvindt, op basis van art. 14 lid 1 of 2. Anders gezegd, een fiscaal ruisende fusie verhindert volgens de staatssecretaris een inbreng met terugwerkende kracht. Volgens de staatssecretaris is de terugwerkende kracht onderdeel van de faciliteit van de geruisloze bedrijfsfusie en beoogt de terugwerkende kracht bij te dragen aan het fiscaal geruisloze karakter van de bedrijfsfusie. De gedachte is kennelijk: als er niet hoeft te worden afgerekend bij de inbrenger, dan is het wel zo eenvoudig om de inbrenger niet te verplichten in het jaar van inbreng een tussentijdse winst-en-verliesrekening op te laten stellen voor de inkomsten uit de overgedragen onderneming. Voor zover de fiscale faciliteit wordt beperkt door de voorwaarden, geldt de terugwerkende kracht niet. In zoverre geldt dan als overgangstijdstip voor de als gevolg van de bedrijfsfusie in aanmerking te nemen winst het tijdstip met ingang waarvan de overgedragen vermogensbestanddelen op grond van de feiten en omstandigheden geacht worden rechtstreeks voor rekening en risico van de overnemer te komen.⁹ Het niet respecteren van terugwerkende kracht bij een ruisende bedrijfsfusie heeft voor de Belastingdienst als praktisch voordeel dat er geen angst hoeft te bestaan voor het eventueel verstrijken van navorderingstermijnen bij de inbrenger over de als gevolg van de inbreng in aanmerking te nemen winst.¹⁰

Uit het besluit blijkt niet duidelijk of terugwerkende kracht ook mogelijk is bij de inbreng in een reeds bestaand lichaam, mits de bedrijfsfusie fiscaal geruisloos kan plaatsvinden en ook daadwerkelijk fiscaal geruisloos plaatsvindt. Naar mijn mening zou er geen bezwaar tegen moeten bestaan om ook bij inbreng in een reeds bestaand lichaam terugwerkende kracht toe te staan naar het begin van het boekjaar van de inbrenger, zeker niet indien de bedrijfsfusie fiscaal geruisloos plaatsvindt op grond van art. 14 lid 1 of lid 2. Wel is het zo dat in de praktijk doorgaans een inbreng van een onderneming in een reeds bestaand lichaam zich niet vaak voor zal doen buiten fiscale eenheid. Bij een inbreng binnen fiscale eenheid zal er doorgaans geen behoefte zijn aan het toekennen van terugwerkende kracht aan de inbreng.

⁹ Besluit van 21 augustus 2025, onderdeel 4.2, *Stcrt.* 2025, 31429, V-N 2025/44.6.

¹⁰ Zie HR 3 mei 2002, ECLI:NL:2002:AE2245, *BNB* 2002/257 als voorbeeld van een situatie waar de Belastingdienst bij een ruisende inbreng achter het net viste in een situatie waarin sprake was van een inbreng zonder terugwerkende kracht.

2.4.3 Geruisloze (af)splitsing art. 14a Wet VPB 1969

De staatssecretaris is ook met betrekking tot (af)splitsingen van mening dat het overgangstijdstip, het tijdstip met ingang waarvan de vermogensbestanddelen die het voorwerp zijn van de juridische (af)splitsing voor rekening en risico van de verkrijger komen, in beginsel wordt bepaald door wat partijen overeenkomen, voor zover passend binnen wet en jurisprudentie. Volgens de staatssecretaris zal in het algemeen als vroegste tijdstip gelden het tijdstip waarop het in art. 2:334m BW bedoelde (af)splitsingsbesluit wordt genomen.

In een tweetal besluiten uit 2022 en 2025 wordt echter zowel met betrekking tot een zuivere splitsing als met betrekking tot een afsplitsing goedgekeurd dat een eerder overgangstijdstip in aanmerking kan worden genomen.¹¹

Om voor deze tegemoetkoming in aanmerking te komen, gelden de volgende voorwaarden:

- Het verkrijgende lichaam verantwoordt met ingang van het (af)splitsingstijdstip het in het kader van de (af)splitsing verkregen vermogen in zijn jaarrekening of andere financiële verantwoording (art. 2:334f lid 2 onderdeel i BW).
- De notariële akte van (af)splitsing als bedoeld in art. 2:334n BW wordt verleden binnen twaalf maanden na het (af)splitsingstijdstip.
- Er wordt geen (incidenteel) fiscaal voordeel beoogd of behaald.

Wordt aan deze voorwaarden voldaan, dan kan volgens het besluit het (af)splitsingstijdstip worden gesteld op de aanvang van het boekjaar van de (af)splitsende rechtspersoon. Net als in de situatie van een bedrijfsfusie is voor het verlenen van terugwerkende kracht aan de (af)splitsing vereist dat de (af)splitsing geruisloos plaatsvindt. Voor zover de (af)splitsing niet geruisloos kan plaatsvinden, geldt voor de berekening van de hoogte van de niet vrijgestelde winst als splitsingstijdstip het tijdstip met ingang waarvan de overgedragen vermogensbestanddelen op grond van de feiten en omstandigheden geacht worden rechtstreeks voor rekening en risico van de verkrijger te komen. Bij een zuivere splitsing geldt een bijzondere tegemoetkoming.

De winst die is berekend zonder rekening te houden met de terugwerkende kracht, mag door de splitsende belastingplichtige worden verantwoord in het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de splitsing plaats heeft gevonden. Voor de winstbepaling geldt dan derhalve geen terugwerkende kracht, maar wel voor de winstverantwoording. Als reden voor deze tegemoetkoming wordt genoemd dat op deze manier wordt voorkomen dat voor deze (gedeeltelijke) afrekening afzonderlijk aangifte zou moeten worden gedaan.¹² De achtergrond voor deze tegemoetkoming is waarschijnlijk dat bij een zuivere splitsing de splitsende rechtspersoon ophoudt te bestaan en het kennelijk administratief te omslachtig wordt gevonden om voor het jaar waarin de splitsing plaatsvindt nog een aangifteplicht te creëren.

In onderdeel 4.1 van het besluit dat betrekking heeft op de zuivere splitsing wordt een voorbeeld gegeven van een situatie waarin sprake zou zijn van het beogen van een incidenteel fiscaal voordeel. Daarvan zou sprake zijn indien de verkrijger deel uitmaakt van een fiscale eenheid vennootschapsbelasting en als gevolg van de terugwerkende kracht wordt bewerkstelligd dat het resultaat van de splitsende rechtspersoon kan worden afgezet tegen resultaten van

¹¹ Voor zuivere splitsingen het Besluit van 12 augustus 2022, onderdeel 4.1, *Stcrt.* 2022, 22292, *V-N* 2022/41.8, en voor afsplitsingen het Besluit van 21 augustus 2025, onderdeel 4.1, *Stcrt.* 2025, 31431, *V-N* 2025/44.5.

¹² Besluit van 12 augustus 2022, onderdeel 4.2, *Stcrt.* 2022, 22292, *V-N* 2022/41.8.